

William Cisilino. **Lingue in bilico. Buone pratiche nella tutela delle minoranze linguistiche in Europa.** Roma: Carocci, 2009. 111 pàg. ISBN 978-88-4305-174-8

Bernat Joan i Marí*

A *Lingue in bilico* William Cisilino ens presenta tota una sèrie de bones pràctiques en relació amb la política lingüística seguida a diversos llocs d'Europa, sempre en la perspectiva de la preservació de la pluralitat lingüística i del reconeixement dels drets lingüístics dels parlants de les diverses llengües, independentment de les seues contingències específiques.

Al llarg del volum, hom pot observar ben clarament tant la formació jurídica de Cisilino (és llicenciat en dret i expert en dret lingüístic) com el seu interès per l'anàlisi sociolingüística i per la perspectiva de la planificació sobre les llengües.

Les bones pràctiques analitzades a *Lingue in bilico* són ben diverses: des de la mostra de cinema en llengua friülana fins a la promoció de l'occità a la Val d'Aran, passant per experiències al País de Galles, al País Basc, a Capodistria (en relació amb la minoria italianòfona d'Eslovènia), les valls ladines o els instituts cimbre, ladí i moquè. Un dels capítols tracta sobre el Voluntariat per la Llengua, una experiència iniciada a Catalunya i que actualment disposa de voluntaris arreu dels Països Catalans i ha suscitat l'interès d'altres llocs, dins i fora de la Unió Europea (el Tirol del Sud, la Pomerània, o fins i tot Taiwan es troben en procés de dur a terme experiències d'aquest tipus). Com es pot veure, les bones pràctiques analitzades en el volum de W. Cisilino inclouen des de minories lingüístiques fins a llengües sense estat que podem comptar entre les d'abast mitjà dins la Unió Europea. En el nostre cas concret, hi apareix una experiència duta a terme pel que fa a l'expansió del coneixement de la llengua catalana i una altra de referida a la llengua occitana, en relació amb la Val d'Aran.

El volum és considerablement didàctic i pot ser molt útil per a les persones interessades en la diversitat lingüística a Europa, encara que no siguin especialistes sobre el tema. Cada capítol comença amb una descripció de la llengua en qüestió (la seua situació geogràfica, els trets històrics fonamentals, les característiques internes de la llengua...), continua amb una descripció de la bona pràctica (que pot anar des del voluntariat per la llengua fins a l'organit-

* Bernat Joan i Marí, secretari de Política Lingüística. Departament de la Vicepresidència de la Generalitat de Catalunya.

zació d'instituts culturals, passant per programes d'aplicació de noves tecnologies o per la introducció de la llengua en els mitjans de comunicació) i, finalment, hi apareix una entrevista amb alguna persona amb responsabilitats en la realització de l'esmentada bona pràctica. Així mateix, a les pàgines centrals del llibre, hi apareixen els mapes de les diferents llengües, de manera que el lector no tingui problemes a l'hora de situar-les.

El llibre acaba amb dos apèndixs: un és format per la Carta europea de les llengües regionals o minoritàries, i un altre tracta sobre la diversitat com a element reforçador de la Unió Europea. Cisilino mostra, al llarg de tot el volum, una combinació de la voluntat ferma de persistència de tot el patrimoni lingüístic europeu i d'un europeisme sincer i decidit. Però no es tracta d'un europeisme acrític ni amorf, sinó de la voluntat de construir una Europa plena, sense que hi manqui cap dels elements que realment la constitueixen.

Es tracta, en definitiva, d'un llibre interessant a l'hora d'observar tota una sèrie de bones pràctiques en defensa de la pluralitat lingüística a la Unió Europea. Segur que tant les persones que treballin en planificació lingüística com aquelles que sentin un interès per la qüestió de la llengua hi trobaran idees ben estimulants i, eventualment, bones pràctiques per transposar d'un país a un altre, d'una col·lectivitat a una altra.

Giovanni Poggeschi. **I diritti linguistici. Un'analisi comparata.** Roma: Carocci, 2010. 355 pàg. ISBN 978-88-430-5356-8

Eva Pons*

Per als estudiosos del dret lingüístic, i per a les persones interessades en el rol de les llengües en l'estructuració juridicopolítica de les societats actuals, és una magnífica notícia la publicació d'aquesta obra sobre la regulació jurídica de la llengua a escala planetària, a partir de l'anàlisi d'experiències estatals i subestatals dels cinc continents.

L'obra es beneficia d'algunes de les qualitats del seu autor, sintetitzables en: la seguretat del comparatista, pel que fa a la tria dels elements pertinents i les precaucions necessàries a l'hora de combinar l'anàlisi d'ordenaments juridico-

* Eva Pons, professora titular de dret constitucional de la Universitat de Barcelona.